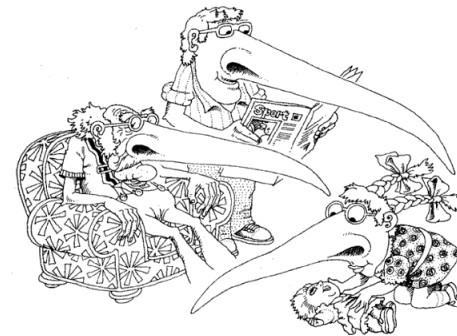

Relația de Moștenire

Dr. Petru Florin Mihancea

V20180924

Moștenirea

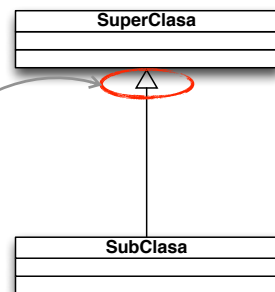
Booch - OO Analysis and Design

... este o **relație între clase** prin care o clasă (**superclasă / clasă de bază**) pune la dispoziția altor clase (**subclase / clase derivate**) structura și comportamentul definite de ea

Booch - OO Analysis and Design

În **cod Java** și în **UML**

```
class SuperClasa {  
    ...  
}  
  
class SubClasa extends SuperClasa {  
    ...  
}
```


Atenție la
capătul săgeții!

Definiție

Programarea orientată pe obiecte este o metodă de **implementare a programelor** în care acestea sunt organizate ca și **colecții de obiecte** ce cooperează între ele [...], **fiecare obiect fiind o instanță a unei clase, și fiecare clasă fiind membră a unei ierarhii de clase** [clase unite prin relații de moștenire]

Booch - OO Analysis and Design

Dr. Petru Florin Mihancea

Semantica - două “arome”

a. Moștenire **de clasă / de implementare**

b. Moștenire **de tip / de interfață**

de multe ori **același** mecanism/construcție de limbaj (ex. extends între clase) le furnizează pe **amândouă**

1

Moștenirea de clasă / implementare

Problema

```
class Clock {  
    private int hour, minute, second;  
  
    public Clock() {  
        hour = minute = second = 0;  
    }  
  
    public void setTime(int h, int m, int s) {  
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;  
        minute = (m > 0) && (m < 60) ? m : 0;  
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;  
    }  
  
    public String toString() {  
        return "Current time " + hour + ":" +  
            minute + ":" + second;  
    }  
}
```

După un timp, vrem să avem
și ceasuri care indică miliseconda

```
class EnhancedClock {  
    private int hour, minute, second, millisecond;  
  
    public EnhancedClock() {  
        hour = minute = second = millisecond = 0;  
    }  
  
    public void setTime(int h, int m, int s) {  
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;  
        minute = (m > 0) && (m < 60) ? m : 0;  
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;  
    }  
  
    public void setTime(int h, int m, int s, int ms) {  
        setTime(h, m, s);  
        millisecond = (ms >= 0) && (ms < 1000) ? ms : 0;  
    }  
  
    public String toString() {  
        return "Current time " + hour + ":" +  
            minute + ":" + second + ":" +  
            millisecond;  
    }  
}
```

Programarea în stil copy-paste
este extrem de dăunătoare
(e.g., copiezi și bug-uri, dacă e
necesară o modificare trebuie
modificat și acolo unde ai dat
paste, etc.)

Alternativa

```
class EnhancedClock extends Clock {  
    private int millisecond;  
  
    public EnhancedClock() {  
        millisecond = 0;  
    }  
  
    public void setTime(int h, int m, int s, int ms) {  
        setTime(h, m, s);  
        millisecond = (ms >= 0) && (ms < 1000) ? ms : 0;  
    }  
  
    public String toString() {  
        return super.toString() + ":" + millisecond;  
    }  
}
```

```

class Clock {
    private int hour, minute, second;
    public Clock() {
        hour = minute = second = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s) {
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;
        minute = (m > 0) && (m < 60) ? m : 0;
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;
    }
    public String toString() {
        return "Current time " + hour + ":" +
            minute + ":" + second;
    }
}

```

```

class Main {
    public static void main(String argv[]) {
        Clock firstClock;
        EnhancedClock secondClock;
        firstClock = new Clock();
        firstClock.setTime(5, 10, 0);
        System.out.println(firstClock);
    }
}

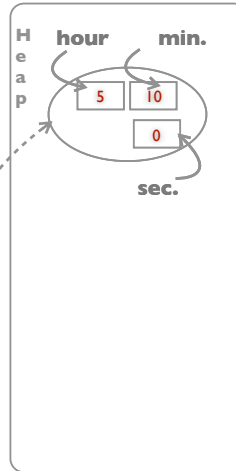
```

firstClock

Var.
locale
pe
stivă

secondClock

OUTPUT
Current time 5:10:0


```

class EnhancedClock extends Clock {
    private int millisecond;
    public EnhancedClock() {
        millisecond = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s, int ms) {
        setTime(h, m, s);
        millisecond = (ms >= 0) && (ms < 1000) ? ms : 0;
    }
    public String toString() {
        return super.toString() + ":" + millisecond;
    }
}

```

```

class Main {
    public static void main(String argv[]) {
        Clock firstClock;
        EnhancedClock secondClock;
        firstClock = new Clock();
        firstClock.setTime(5, 10, 0);
        System.out.println(firstClock);
        secondClock = new EnhancedClock();
        secondClock.setTime(19, 30, 45);
        secondClock.setTime(0, 0, 0, 900);
        System.out.println(secondClock);
    }
}

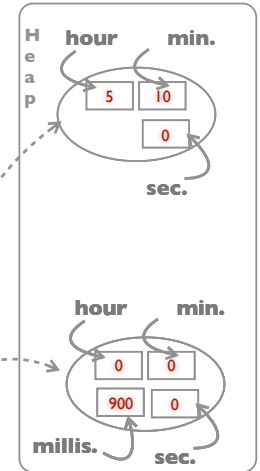
```

firstClock

Var.
locale
pe
stivă

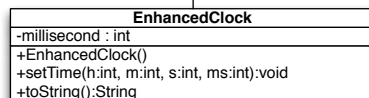
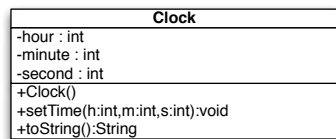
secondClock

OUTPUT
Current time 5:10:0
Current time 0:0:0:900

Moștenirea (de clasă)

Un mecanism simplu de reutilizare de cod :)

Nu neapărat cel mai adecvat pt.
a rezolva o problemă !

A

Specificatori de **acces**,
constructori, etc. în contextul
moștenirii

Modificatori/Specificatori de acces

private

respectivul membru al clasei (câmp/metodă) poate fi accesat **doar în interiorul clasei**

public

respectivul membru al clasei (câmp/metodă) poate fi accesat de **oriunde**

protected

respectivul membru al clasei (câmp/metodă) poate fi accesat din **interiorul clasei, din subclasele sale (pe this) sau din același pachet (pe orice obiect)**

Vizibilitatea în UML

- private
+ public
protected

Dr. Petru Florin Mihalcea

Exemple

```
class SubClasa extends SuperClasa {
    public void metoda(SuperClasa x) {
        super_a = 1; //Corect
        super_b = 2; //Eroare de compilare
        super_c = 3; //Corect
        x.super_a = 1; //Corect
        x.super_b = 2; //Eroare de compilare
        x.super_c = 3; //Corect (daca superclasa/subclasa in celasi pachet)
    }
}

class Client {
    public void metoda() {
        SuperClasa sp = new SuperClasa();
        SubClasa sb = new SubClasa();
        sp.super_a = 1; //Corect
        sp.super_b = 2; //Eroare de compilare
        sp.super_c = 3; //Corect (daca superclasa/subclasa in celasi pachet)
        sb.super_a = 1; //Corect
        sb.super_b = 2; //Eroare de compilare
        sb.super_c = 3; //Corect (daca superclasa/subclasa in celasi pachet)
    }
}
```

```
class SuperClasa {
    public int super_a;
    private int super_b;
    protected int super_c;
}
```

Uzual, sunt folosiți pt. a aduce un obiect nou creat în starea inițială (atribuirea unor valori inițiale la variabilele instanță)

În contextul moștenirii, cine ar fi cel mai în măsură să inițializeze câmpurile moștenite de la o clasă de bază ?

Constructori

Constructorul acelei superclase!

prima instrucțiune dintr-un constructor e fie apel la alt constructor al aceleiași clase, fie apel la un constructor din superclasa directă

Constructori (II)

```
class Clock {
    ...
    public Clock() {
        hour = minute = second = 0;
    }
    ...
}
```

?

```
class EnhancedClock extends Clock {
    ...
    public EnhancedClock() {
        millisecond = 0;
    }
    ...
}
```

Dacă în superclasă există un **constructor no-arg** (default sau nu) compilatorul introduce automat un apel la acel constructor ca primă instrucțiune

Constructori (III)

```
class Clock {  
    ...  
    public Clock(int h, int m, int s) {  
        hour = h;  
        minute = m;  
        second = s;  
    }  
    ...  
}
```

```
class EnhancedClock extends Clock {  
    ...  
    public EnhancedClock(int h,  
        int m, int s, int ms) {  
        super(h,m,s);  
        millisecond = ms;  
    }  
    ...  
}
```

Dacă avem numai constructori cu argumente în clasa de bază, în constructorul subclasselor trebuie apelat **explicit** un constructor din superclasă

✓ și dacă singurul rol al constructorului din subclassă e acest apel :)

✓ nu e o raritate ca argumentele constructorului subclassei să fie necesare ca argumente pt. apelul la constructorul clasei de bază

Ordinea inițializărilor (aprox)

```
class A {  
    protected int z = 1;  
}
```

se repetă ca pt. subclassă

```
class B extends A {  
    private int x = z;  
    public B() {  
        super();  
        z = 3;  
        x = 2;  
    }  
    public void print() {  
        System.out.println(  
            "X=" + x + " Y=" + y + " Z=" + z);  
    }  
    private int y = x;  
}
```

1. apel constructor
2. apel constructor superclasă
 - se repetă procedura și pt. superclasă
3. se realizează inițializările de la variabilele de stare în ordinea textuală
4. se execută corpul constructorului

x = 2
y = 1
z = 3

Oare unde se introduce
bytecode-ul
inițializărilor
variabilelor de stare :) ?

Dr. Petru Florin Mihai

Alte elemente importante

O clasă poate extinde direct cel mult o clasă

NU există moștenire multiplă în Java

(între clase, după extends apare o singură clasă)

Clasa **Object**

Automat superclasă pt. orice clasă care nu extinde ceva

Implicit, e moștenită (direct ori indirect) de orice clasă Java

Acesta e motivul pt. care metodele **equals**, **toString**, etc. (vezi capitol anterior) pot fi apelate pe instanțele oricărei clase :)

Dr. Petru Florin Mihai

B

Redefinirea metodelor

(method **overriding**)

Dr. Petru Florin Mihai

Redefinirea (**overriding**)

uneori, implementarea moștenită a unei operații nu e adecvată/suficientă pentru o subclasă

```
class Clock {  
    ...  
    public String toString() {  
        return "Current time " + hour + ":" +  
            minute + ":" + second;  
    }  
}
```

într-o subclasă putem redefini (override) o **metodă instanță** accesibilă

implementarea moștenită se poate accesa apelând metoda cu **super în față**

modificatorii de acces pot fi schimbați dar trebuie să ofere cel puțin la fel de multă vizibilitate iar tipul returnat poate fi schimbat cu un subtip

În capitolele anterioare, când reimplemțam equals, toString ... din clasa Object făceam overriding

```
class EnhancedClock extends Clock {  
    ...  
    public String toString() {  
        return super.toString() + ":" + millisecond;  
    }  
}
```

Putem **controla** :)

```
class ClassName {  
    final public void doSomething()  
    {  
        ...  
    }  
}
```

Este o **eroare** de compilare dacă cineva încearcă să redefinească metoda

```
final class ClassName {  
    ...  
}
```

Este o **eroare** de compilare dacă cineva extinde clasa ClassName

overriding vs. overloading

```
class Clock {  
    private int hour, minute, second;  
    public Clock() { hour = minute = second = 0; }  
    public void setTime(int h, int m, int s) {  
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;  
        minute = (m >= 0) && (m < 60) ? m : 0;  
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;  
    }  
    public String toString() {  
        return "Current time " + hour + ":" + minute + ":" + second;  
    }  
}
```

suprascriere /
redefinire / overriding
același nume, aceeași
semnătură

```
class EnhancedClock extends Clock {  
    private int millisecond;  
    public EnhancedClock() { millisecond = 0; }  
    public void setTime(int h, int m, int s, int ms) {  
        setTime(h, m, s);  
        millisecond = (ms >= 0) && (ms < 1000) ? ms : 0;  
    }  
    public String toString() {  
        return super.toString() + ":" + millisecond;  
    }  
}
```

?
supraîncărcare
(overloading)
același nume,
semnături diferite

Ascunderea (hiding) **variabilelor instanță**

Ascunderea var. instanță

Într-o subclasă putem avea variabile instanță cu același nume ca și alte variabile instanță vizibile dar declarate în superclase

```
class Point {
    protected int x = 2;
}

class MyPoint extends Point {
    protected double x = 4.7;

    public void printBoth() {
        System.out.println(x + " " + super.x);
    }

    public static void main(String[] args) {
        MyPoint ex = new MyPoint();
        ex.printBoth();
        System.out.println(ex.x + " " + ((Point)ex).x);
    }
}
```

se spune că declarația lui x din MyPoint **ascunde** declarația lui x din Point

Important deoarece trebuie să fim atenți la ce accesăm :)

Din subclasă, folosind **super** la accesul variabilei instanță

Se poate și așa dar atenție (să nu umbăm la date din afara claselor implicate)

Există și **alte** “ascunderi”

ascunderea metodelor statice cu alte metode statice

ascunderea câmpurilor statice cu alte câmpuri statice

Pentru detalii vedeți
Java Language Specification

Hiding vs. Overriding în Java

Metode cu aceeași semnătură	Metodă instanță superclasă	Metodă statică superclasă
Metodă instanță subclasă	Overriding / Redefinire	Eroare compilare
Metodă statică subclasă	Eroare compilare	Hiding / Ascundere

Metodele instanță pot fi doar redefinite !!!

ascunse (**NU** pot fi redefinite și implicit mecanismele bazate pe overriding **NU** merg la metodele statice)

Cele statice doar

D

Când folosim ?

Moștenirea de clasă vs. compunerea obiectelor
(compunerea - object composition)

Euristică Importantă a Programării Orientate pe Obiecte

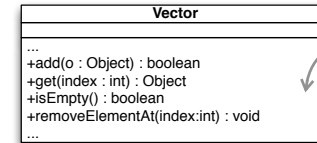
Nu folosiți moștenirea doar pentru a reutiliza codul unei superclase

(Nu folosiți moștenirea exclusiv ca moștenire de clasă; folosiți-o numai când e folosită și ca moștenire de tip)

Favorizează compunerea obiectelor în locul moștenirii de clasă

Dr. Petru Florin Mihailescu

Studiu de caz

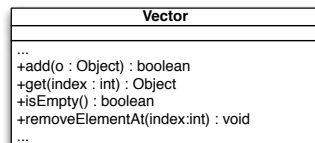

“Simulează” un tablou a cărui capacitate se poate modifica după necesitățile execuției. Presupunem că e **deja** implementat.

```
class Stack extends Vector {  
    public Object push(Object o) {  
        this.add(o);  
        return o;  
    }  
    public Object pop() {  
        Object r = this.get(this.size() - 1);  
        this.removeElementAt(this.size() - 1);  
        return r;  
    }  
    ...  
}
```

Structură de date LIFO (Last-In-First-Out) cu operațiile uzuale
push - adăugare în vârful stivei
pop - scoaterea elementului din vârful stivei.
Presupunem că **trebuie implementată**.

Studiu de caz


```
class Main {  
    public static void main(String args[]) {  
        Stack stk = new Stack();  
        stk.push(new Integer(5));  
        stk.push(new Integer(10));  
        Object p = stk.pop();  
        System.out.println(p);  
  
        stk.add(new Integer(11));  
        // cu add (?) ce operație e asta pt. noțiunea de stivă ?  
        stk.removeElementAt(0);  
        // adică cum (???) că într-o stivă trebuie să pot  
        // accesa doar ultimul element introdus  
    }  
}
```

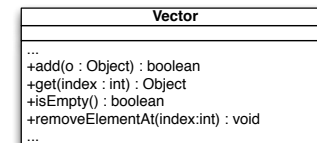
În obiectul stivă (vârful e cea mai din dreapta intrare)

0

OUTPUT
10

Studiu de caz


```
class Main {  
    public static void main(String args[]) {  
        Stack stk = new Stack();  
        stk.push(new Integer(5));  
        stk.push(new Integer(10));  
        Object p = stk.pop();  
        System.out.println(p);  
    }  
}
```

Operații care nu caracterizează noțiunea de stivă pot fi folosite pe o stivă ??

// adică cum (???) că într-o stivă trebuie să pot
// accesa doar **ultimul** element introdus

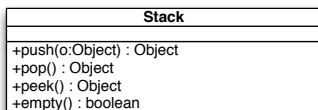
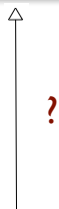
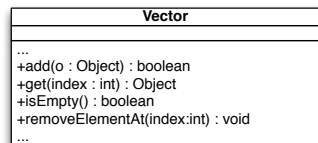
În obiectul stivă (vârful e cea mai din dreapta intrare)

0

OUTPUT
10

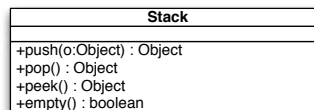
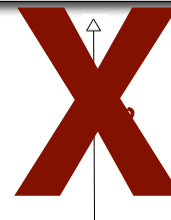
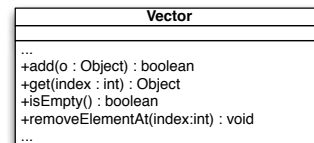
Asta **NU** e soluția ...


```
class Stack extends Vector {
    public Object push(Object o) {
        this.add(o);
        return o;
    }
    public Object pop() {
        Object r = this.get(this.size() - 1);
        this.removeElementAt(this.size() - 1);
        return r;
    }
    public void removeElementAt(int index) {
        //Overriding
        System.out.println("O stiva nu stie asta!");
    }
    ...
}
```

```
class Main {
    public static void main(String args[]) {
        Stack stk = new Stack();
        ...
        stk.removeElementAt(0); //pot apela dar nu va face nimic !!
        ...
    }
}
```

Asta **NU** e soluția ...


```
class Stack extends Vector {
    public Object push(Object o) {
        this.add(o);
        return o;
    }
    public Object pop() {
        Object r = this.get(this.size() - 1);
        this.removeElementAt(this.size() - 1);
        return r;
    }
    public void removeElementAt(int index) {
        //Overriding
        System.out.println("O stiva nu stie asta!");
    }
    ...
}
```

```
class Main {
    public static void main(String args[]) {
        Stack stk = new Stack();
        ...
        stk.removeElementAt(0); //pot apela dar nu va face nimic !!
        ...
    }
}
```

Un obiect/clasă pune împreună datele și operațiile ce operează pe acele date ... iar metoda noastră nu face nimic deci ce caută în interfața obiectului ?

Compunerea obiectelor

În esență, amplasarea de referințe la obiecte ca **variabile instanță** într-o clasă
(inclusiv când referințele sunt într-un tablou variabilă instanță)

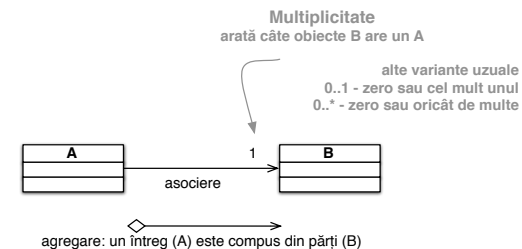
```
class Car {
    private Engine engine;
    public Car(Engine e) {
        engine = e;
    }
    public void accelerate() {
        engine.increaseFuelFlow();
    }
    ...
}
```

```
class Engine {
    public void increaseFuelFlow() {
        ...
    }
}
```

Uzual spune că o mașină **are** un motor.
Compunerea este o relație de tip **has-a**

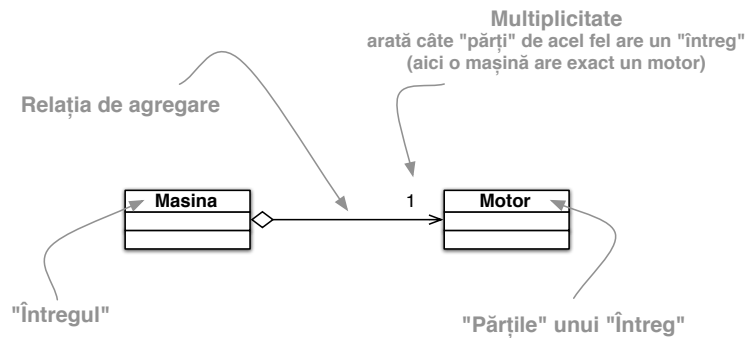
Reprezentarea în diagrame UML de clase

```
class A {
    private B b;
    ...
}
```


compoziție (ca notiune UML) : un A are B-uri (pe vecie) numai și numai a lui (a nu se confunda cu termenul object composition / compunerea)

Reprezentarea în diagrame UML de clase (II)

De ce compunerea ?

... folosită de exemplu când dorim ca feature-ul unei clase să fie folosit într-o clasă pe care o implementăm dar **NU** și în interfața obiectelor definite de noua clasă

Prin urmare
e un alt **mod** de
reutilizare de cod

Stiva corectată ...

```

class Stack {
    private Vector v = new Vector();
    public Object push(Object o) {
        v.add(o);
        return o;
    }
    public Object pop() {
        Object r = v.get(v.size() - 1);
        v.removeElementAt(v.size() - 1);
        return r;
    }
}
  
```

```

class Main {
    public static void main(String args[]) {
        Stack stk = new Stack();
        stk.push(new Integer(5));
        stk.push(new Integer(10));
        Object p = stk.pop();
        System.out.println(p);

        stk.add(new Integer(11)); // eroare compilare
        stk.removeElementAt(0); // eroare compilare
    }
}
  
```

... în plus putem schimba
Vectorul cu altceva fără să
afectăm clienții stivei
(inclusiv la rulare)

o stivă are un vector (numai și numai al ei)

Compunere vs. Moștenire

Compunerea este o relație has-a

o mașină **are** un motor
o stivă **are** un vector în care își ține elementele
dă naștere unei ierarhii de obiecte

Moștenirea este o relație is-a

un EnhancedClock **este** un fel de Clock
un Triunghi **este** un fel de FigurăGeometrică
o Pisică **este** un fel de Felină
dă naștere unei ierarhii de clase

B is-a A : B se și **comportă** ca un A

```
class Clock {
    private int hour, minute, second;
    public Clock() {
        hour = minute = second = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s) {
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;
        minute = (m > 0) && (m < 60) ? m : 0;
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;
    }
    public String toString() {
        return "Current time " + hour + ":" + minute + ":" + second;
    }
}
```

comportamental știe să:

- 1) își seteze ora, minutul, secunda
- 2) se reprezinte ca șir de caractere

```
class EnhancedClock extends Clock {
    private int millisecond;
    public EnhancedClock() {
        millisecond = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s, int ms) {
        setTime(h, m, s);
        millisecond = (ms >= 0) && (ms < 1000) ? ms : 0;
    }
    public String toString() {
        return super.toString() + "." + millisecond;
    }
}
```

comportamental știe să:

- 1) își seteze ora, minutul, secunda
- 2) se reprezinte ca șir de caractere
- 3) își seteze ora, minutul, secunda, milisecunda

M-ar deranja dacă eu v-aș cere un Clock și voi mi-ați da un EnhancedClock ?

Nu, pt. că pot face cu un EnhancedClock tot ce mi-am propus cu un ceas normal.

Invers nu e adevărat !

B is-a A : B se și **comportă** ca un A

```
class Clock {
    private int hour, minute, second;
    public Clock() {
        hour = minute = second = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s) {
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;
        minute = (m > 0) && (m < 60) ? m : 0;
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;
    }
    public String toString() {
        return "Current time " + hour + ":" + minute + ":" + second;
    }
}
```

comportamental știe să:

- 1) își seteze ora, minutul, secunda
- 2) se reprezinte ca șir de caractere

```
class EnhancedClock extends Clock {
    private int millisecond;
    public EnhancedClock() {
        millisecond = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s, int ms) {
        setTime(h, m, s);
        millisecond = (ms >= 0) && (ms < 1000) ? ms : 0;
    }
    public String toString() {
        return super.toString() + "." + millisecond;
    }
}
```

comportamental știe să:

- 1) își seteze ora, minutul, secunda
- 2) se reprezinte ca șir de caractere
- 3) își seteze ora, minutul, secunda, milisecunda

Se spune că EnhancedClock este un **subtip** de-al lui Clock și deci moștenirea e folosită aici nu numai ca moștenire de clasă. Hai să vedem moștenirea de tip :)

M-ar deranja dacă eu v-aș cere un Clock și voi mi-ați da un EnhancedClock ?

Nu, pt. că pot face cu un EnhancedClock tot ce mi-am propus cu un ceas normal.

Invers nu e adevărat !

2

Moștenirea de de tip / interfață și polimorfismul (de subtip)

Noțiunea de **tip**

Un **tip** de date (abstract) definește o mulțime de valori / "obiecte" (abstracte) **complet caracterizate de operațiile disponibile peste ele**

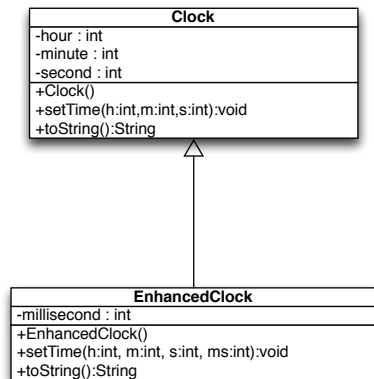
Barbara Liskov

Similare sunt și tipurile de date primitive ne interesează cum creem "obiecte" ex. int într-un program și care sunt **operațiile** prin care le putem prelucra

Moștenirea de tip

Se referă la o relație între **tipuri** în sensul că ...

... un tip (**subtip**) moștenește operațiile unui alt tip (**supertip**)

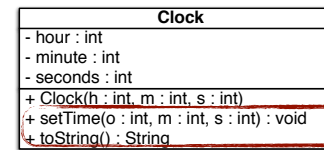

În alte limbaje se poate controla mai fin semantica lui **extends**

extends
între clase exprimă **și** moștenirea tipului

```
class Main {
    public static void main(String argv[]) {
        Clock firstClock;
        EnhancedClock secondClock;
        firstClock = new Clock();
        //Operațiile supertipului
        firstClock.setTime(5, 10, 0);
        System.out.println(firstClock.toString());
        secondClock = new EnhancedClock();
        //Operațiile supertipului sunt disponibile și în
        //EnhancedClock (moștenesc supertipul)
        secondClock.setTime(19, 30, 45);
        System.out.println(secondClock.toString());
        //Operație specifică subtipului
        secondClock.setTime(0, 0, 0, 900);
    }
}
```

Tipuri vs. Clase

interfața obiectului reprezintă setul de operații ce se pot efectua pe un obiect și deci denotă **tipul** acelui obiect

Conceptual **clasa** diferă de noțiunea de **tip**

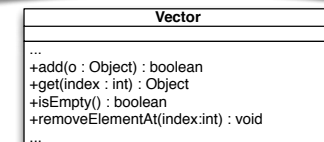
- o clasă reprezintă de fapt **implementarea** unui tip
- tipul e dat doar de **declarațiile** operațiilor publice din clasă

... dar des folosite ca sinonime, deoarece o clasă specifică și operațiile publice, deci și interfața și deci și tipul

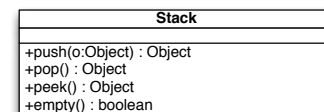
Nu folosiți moștenirea doar pentru a reutiliza codul unei superclase. Favorizează compunerea obiectelor în locul moștenirii de clasă.

Să ne amintim ...

Tipul Stivă nu e caracterizat de operațiile tipului Vector, deci nu e subtip de-al lui Vector !


```
stk.add(new Integer(11));
// cu add (?) ce operație e asta pt. noțiunea de stivă ?
stk.removeElementAt(0);
// adică cum (???) că într-o stivă trebuie să pot
// accesa doar ultimul element introdus
```


punând **extends** am folosi doar o "aromă" a lui (adică moștenirea de clasă) iar moștenirea de tip nu, încălcând prima euristică :(

Clase și metode **abstracte**

(ce, de ce și pentru ce ?)

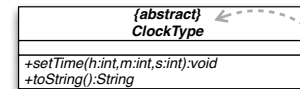
Dr. Petru Florin Mihailescu

Cum “declarăm” un tip ? ... fără niciun fel de detaliu de implementare

```
abstract class ClockType {  
  
    public abstract void setTime(int h, int m, int s);  
  
    public abstract String toString();  
  
}
```

Metodă instanță **abstractă**

- **NU** are corp de instrucțiuni
- rămâne ca o subclasă să-i dea o implementare prin **overriding**
- clasa în care apare trebuie declarată **abstractă**

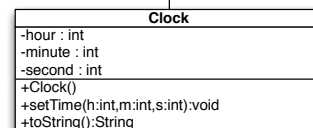
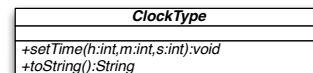

numele clasei/metoda se
scrie italic (se adaugă {abstract}
când sunt scrise de mână)

```
class Main {  
    public static void main(String argv[]) {  
        //Putem declara referințe  
        ClockType aClock;  
  
        ...  
        //Este o eroare de compilare dacă încercăm  
        //să instanțiem o clasă abstractă (ex. mai jos)  
        aClock = new ClockType(); // oare de ce ?  
    }  
}
```

Cum implementăm tipul ?

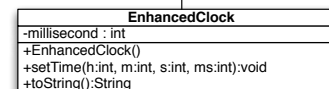
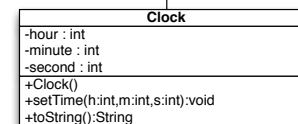
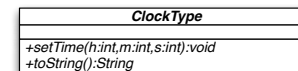
```
abstract class ClockType {  
  
    public abstract void setTime(int h, int m, int s);  
  
    public abstract String toString();  
  
}
```



```
class Clock extends ClockType {  
    private int hour, minute, second;  
    public Clock() {  
        hour = minute = second = 0;  
    }  
    public void setTime(int h, int m, int s) {  
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;  
        minute = (m > 0) && (m < 60) ? m : 0;  
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;  
    }  
    public String toString() {  
        return "Current time " + hour + ":" + minute + ":" + second;  
    }  
}
```

Notă - dacă într-o clasă nu dăm implementare pt. o metodă abstractă dintr-o superclasă, **clasa trebuie declarată abstractă** (altfel eroare de compilare)

Exemplul cu ceasurile ...

Varianta I (însă ...)

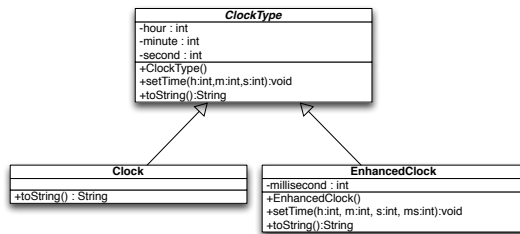
Toate clasele de bază
ar trebui să fie
abstracte

Riel 5.7

Schimbăm puțin : toString pune în fața
stringu-ului returnat și felul ceasului
(în general ceva specific felului de ceas)

Cumva EnhancedClock să
moștenească direct ClockType
(normal din moment ce e o altă
implementare a
tipului ClockType)
dar nici să nu duplicăm ce e
comun. Oare cum facem ?

Exemplul cu ceasurile ... (II)

Varianta 2 (mai bună)

```

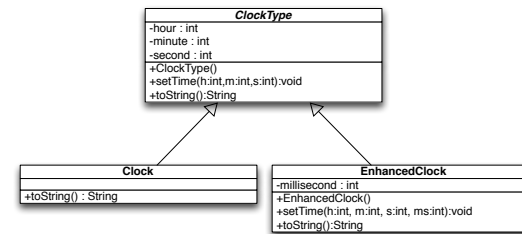
class Clock extends ClockType {
    public String toString() {
        return "Normal clock - " + super.toString();
    }
}
    
```

```

abstract class ClockType {
    private int hour, minute, second;
    public ClockType() {
        hour = minute = second = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s) {
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;
        minute = (m >= 0) && (m < 60) ? m : 0;
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;
    }
    public String toString() {
        return "Current time " + hour + ":" +
            minute + ":" + second;
    }
}
    
```

Obs. - o clasă poate fi declarată **abstractă** și dacă nu are metode abstracte (și poate avea câmpuri, constructori pt. a-i inițializa, etc.). Prin urmare poate și factoriza codul comun.

Exemplul cu ceasurile ... (II)

Varianta 2 (mai bună)

```

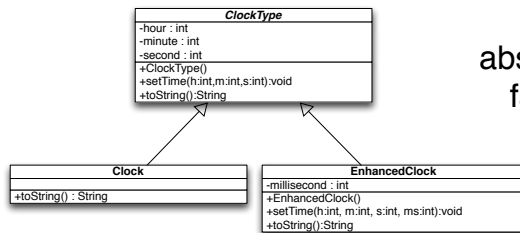
class EnhancedClock extends ClockType {
    private int millisecond;
    public EnhancedClock() {
        millisecond = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s, int ms) {
        setTime(h, m, s);
        millisecond = (ms >= 0) && (ms < 1000) ? ms : 0;
    }
    public String toString() {
        return "Enhanced clock - " + super.toString() + ":" +
            millisecond;
    }
}
    
```

```

abstract class ClockType {
    private int hour, minute, second;
    public ClockType() {
        hour = minute = second = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s) {
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;
        minute = (m >= 0) && (m < 60) ? m : 0;
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;
    }
    public String toString() {
        return "Current time " + hour + ":" +
            minute + ":" + second;
    }
}
    
```

Obs. - o clasă poate fi declarată **abstractă** și dacă nu are metode abstracte (și poate avea câmpuri, constructori pt. a-i inițializa, etc.). Prin urmare poate și factoriza codul comun.

Exemplul cu ceasurile ... (III)

Varianta 2 (mai bună)

Am mixat în superclasa abstractă declararea tipului cu factorizarea implementării comune

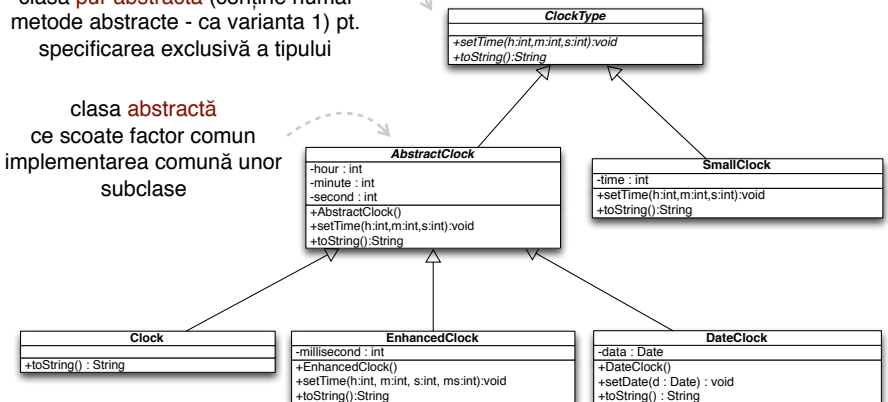
Dacă apar noi implementări ale tipului ClockType unde le punem în ierarhie ?
ex. **SmallClock** care codifică ora, minutul și secunda în octeți separați ai aceluiași int ?

Nasol,
dar se poate mai bine :)

Exemplul cu ceasurile ... (IV)

clasa **pur abstractă** (conține numai metode abstracte - ca varianta 1) pt. specificarea exclusivă a tipului

clasa **abstractă** ce scoate factor comun implementarea comună unor subclase

Se poate și mai bine :)

Metoda **abstractă**

- doar declarația metodei, specificând o operație a unui tip
- sunt implementate prin **overriding** în subclase

Clasa **abstractă**

- **NU** poate fi instanțiată
- pt. **a)** specificarea tipului + **b)** reutilizarea de cod comun
 - abstractă pură (doar metode abstracte) - **a**
 - câmpuri comune/implementări comune de metode - **a,b**
 - putem avea și metode abstracte (pe lângă concrete) - **a,b**
 - **NU** forțați "implementări comune" inexistente; **lasați metoda abstractă** dacă nu există ceva comun de pus în ea

Dacă o superclasă are rolul de a specifica tipul / codul comun faceți-o abstractă și dacă are numai metode concrete (obiectele ei oricum nu au sens în problema de rezolvat)

abstract

B

Polimorfism. Legare dinamică

(+ de ce avem nevoie să declarăm tipuri)

Dr. Petru Florin Mihailescu

Efectul **moștenirii de tip**

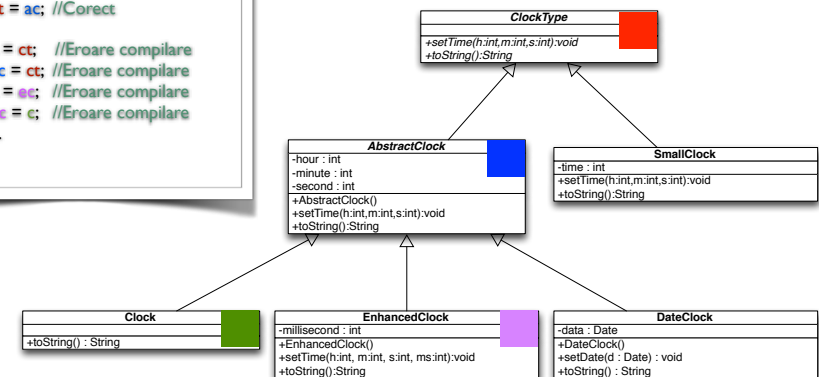
Polimorfism

O variabilă referință declarată de un anumit tip (clasă) poate să refere obiecte a acelui tip (clase) și a oricărui alt subtip (subclase) de-al său

Adică ...

O variabilă referință declarată de un anumit tip (clasă) poate să refere obiecte a acelui tip (clase) și a oricărui alt subtip (subclase) de-al său

```
class Main {
    public static void main(String[] args) {
        ClockType ct;
        AbstractClock ac;
        Clock c;
        EnhancedClock ec;
        c = new Clock();
        ec = new EnhancedClock();
        ...
        ct = c; //Corect
        ct = ec; //Corect
        ac = c; //Corect
        ac = ec; //Corect
        ct = ac; //Corect
        ...
        c = ct; //Eroare compilare
        ac = ct; //Eroare compilare
        c = ec; //Eroare compilare
        ec = c; //Eroare compilare
        ...
    }
}
```


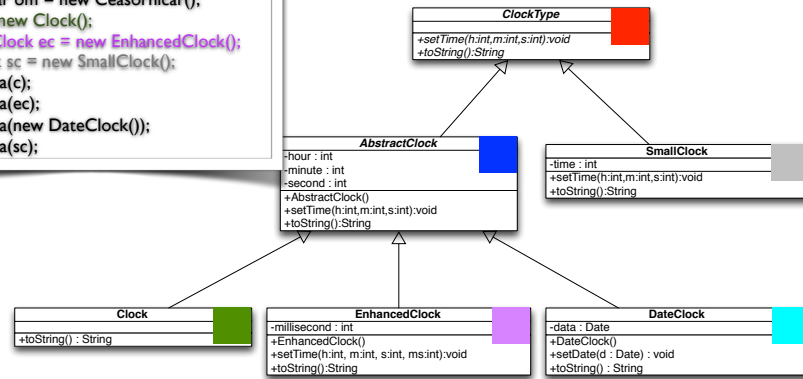
Nu știm exact: poate fi **Clock**, **EnhancedClock**, **DateClock** sau **SmallClock**

Întrebare

Spre ce fel/clasă/tip concret de obiect referă variabila x când se execută metoda reglează ?

```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        ...
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.regleaza(c);
om.regleaza(ec);
om.regleaza(new DateClock());
om.regleaza(sc);
```


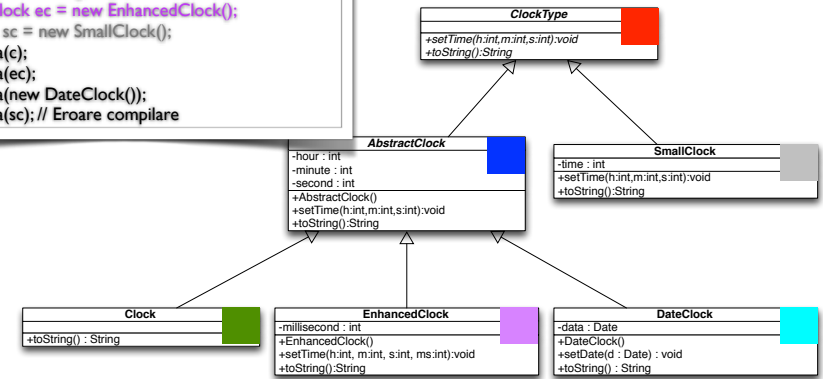
Nu știm exact: poate fi **Clock**, **EnhancedClock** sau **DateClock**

Întrebare

Spre ce fel/clasă/tip concret de obiect referă variabila x când se execută metoda reglează ?

```
class CeasornicarMaiSlabut {
    public void regleaza(AbstractClock x) {
        ...
    }
}
```

```
CeasornicarMaiSlabut om = new CeasornicarMaiSlabut();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.regleaza(c);
om.regleaza(ec);
om.regleaza(new DateClock());
om.regleaza(sc); // Eroare compilare
```


Quizz

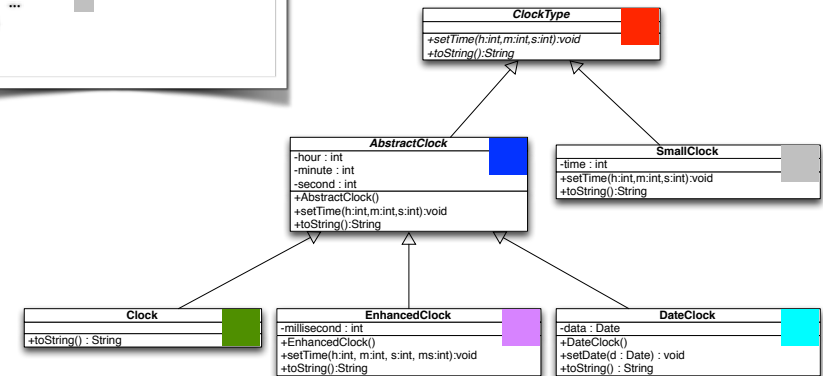
Spre ce fel concret de obiecte poate referi o referință declarată ca fiind de tip **Object** ?

:-) - vă amintiți de metoda equals(Object) din clasa Object ?

instanceof

Operatorul întoarce true dacă variabila referă un obiect al clasei date ori a unei subclase de-a ei

```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        if(x instanceof AbstractClock) {
            ...
        }
        if(x instanceof Clock) {
            ...
        }
        if(x instanceof SmallClock) {
            ...
        }
    }
}
```


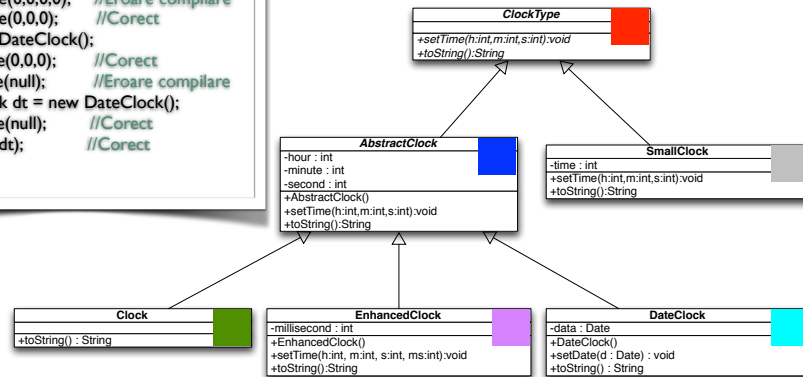
```

class Main {
    public static void main(String[] args) {
        ClockType ct;
        AbstractClock ac;
        Clock c;
        EnhancedClock ec;
        ...
        ct.setTime(0,0,0); //Corect
        ac.setTime(0,0,0); //Corect
        c.setTime(0,0,0); //Corect
        ec.setTime(0,0,0); //Corect
        ac.setTime(0,0,0); //Corect
        ct = new DateClock(); //Corect
        ct.setTime(0,0,0); //Corect
        ct.setDate(null); //Eroare compilare
        DateClock dt = new DateClock(); //Corect
        dt.setTime(0,0,0); //Corect
    }
}

```

Invocare corectă (la compilare)

Pe o variabilă referință putem invoca orice metodă instanță declarată în tipul/clasa referinței sau în unul din supertipurile/superclesele sale

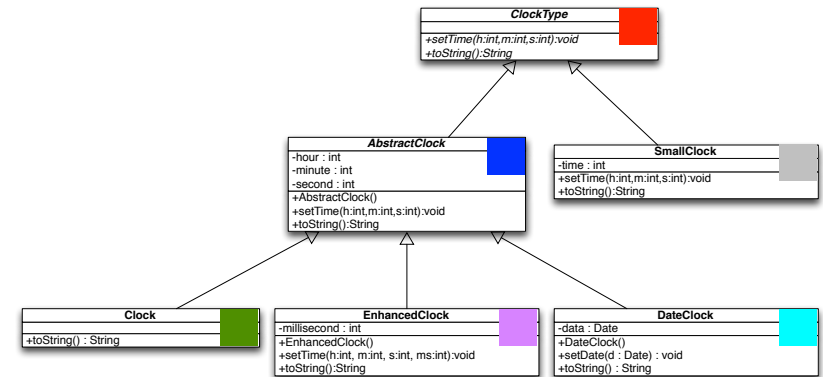
```

class Main {
    public static void main(String[] args) {
        ClockType ct;
        EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
        ct = ec; //Up Cast
        ct.setTime(12,0,0,0); //Eroare compilare
        ((EnhancedClock)ct).setTime(12,0,0,0);
    }
}

```

(Down) Cast

Necesar dacă trebuie să apelăm metode specifice unui subtip dar avem referințe de un supertip de-al său


```

class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        ((EnhancedClock)x).setTime(12,0,0,0);
    }
}

```

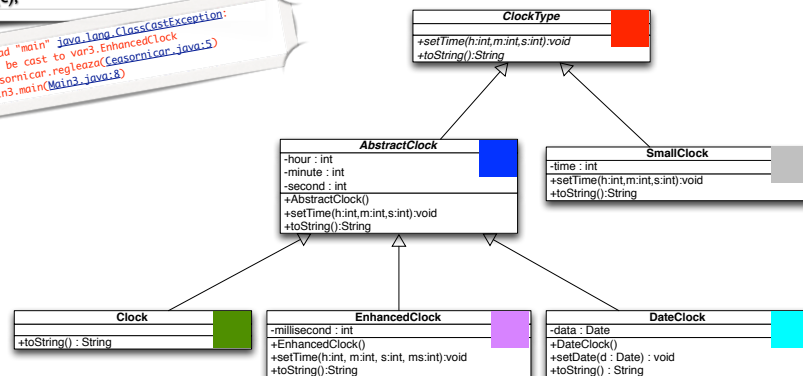
```

Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
om.regleaza(c);

```

Exception in thread "main" java.lang.ClassCastException: var3.Clock cannot be cast to var3.EnhancedClock
at var3.Ceasornicar.regleaza(Ceasornicar.java:5)
at var3.Main3.main(Main3.java:8)

Necesar dacă trebuie să apelăm metode specifice unui subtip dar avem referințe de un supertip de-al său


```

class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        if(x instanceof EnhancedClock) {
            ((EnhancedClock)x).setTime(12,0,0,0);
        }
    }
}

```

```

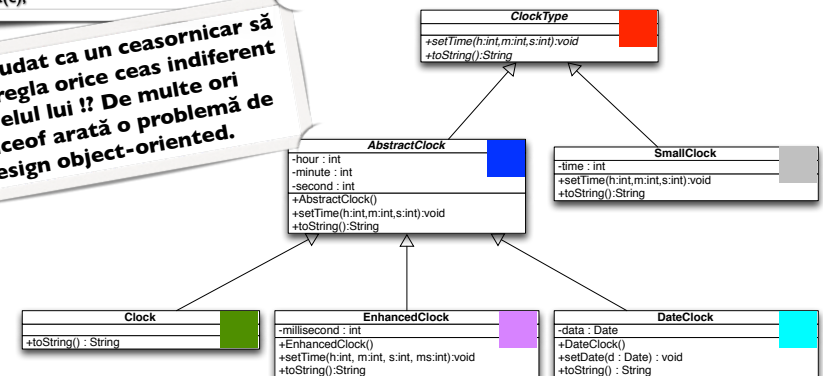
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
om.regleaza(c);

```

Deși e ciudat ca un ceasornicar să nu știe regula orice ceas indiferent de felul lui !! De multe ori instanțiof arată o problemă de design object-oriented.

(Down) Cast

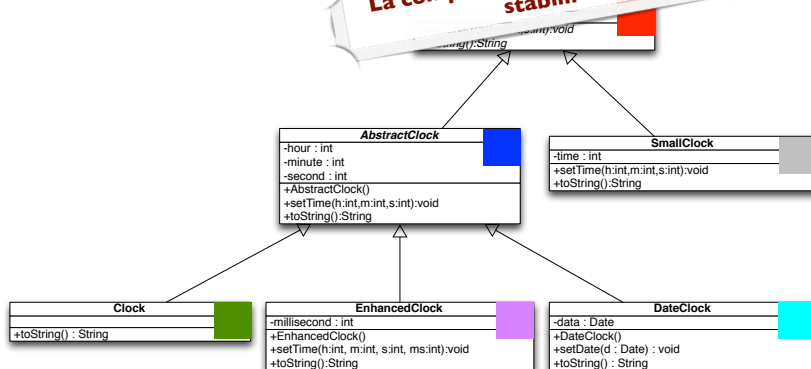
Necesar dacă trebuie să apelăm metode specifice unui subtip dar avem referințe de un supertip de-al său


```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}
```

Legarea dinamică Care implementare ?

La compilare (static) nu putem stabili

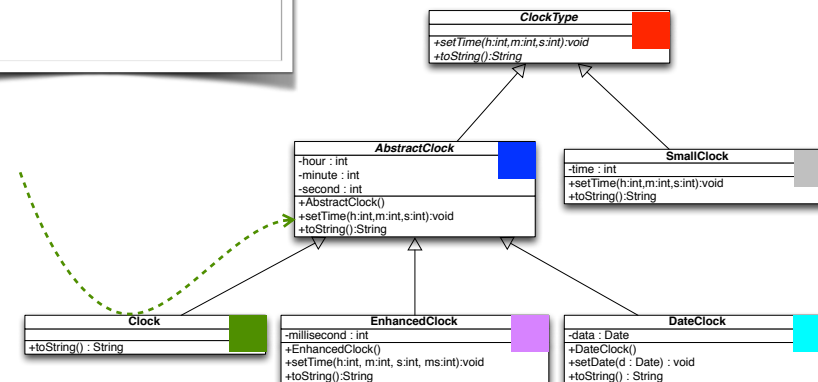


```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.regleaza(c);
```

Legarea dinamică

În cazul metodelor instanță, putând fi **overridden/redef.**, se stabilește numai la rularea programului (deci **dinamic**) care implementare se apelează **funcție de felul concret al obiectului referit la acel moment de referință din apel**

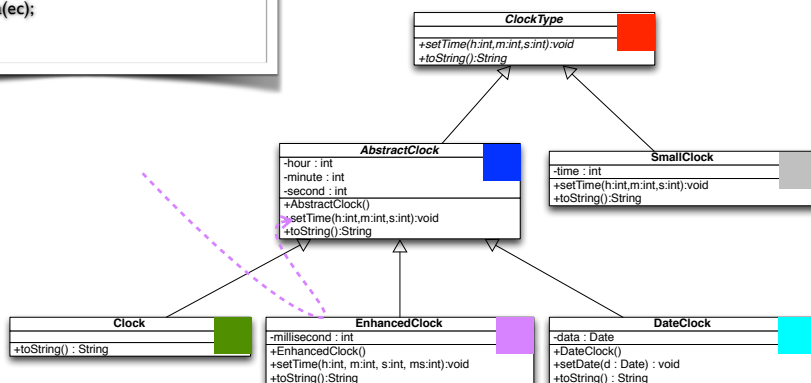


```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}
```

Legarea dinamică

În cazul metodelor instanță, putând fi **overridden/redef.**, se stabilește numai la rularea programului (deci **dinamic**) care implementare se apelează **funcție de felul concret al obiectului referit la acel moment de referință din apel**

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.regleaza(c);
om.regleaza(ec);
```

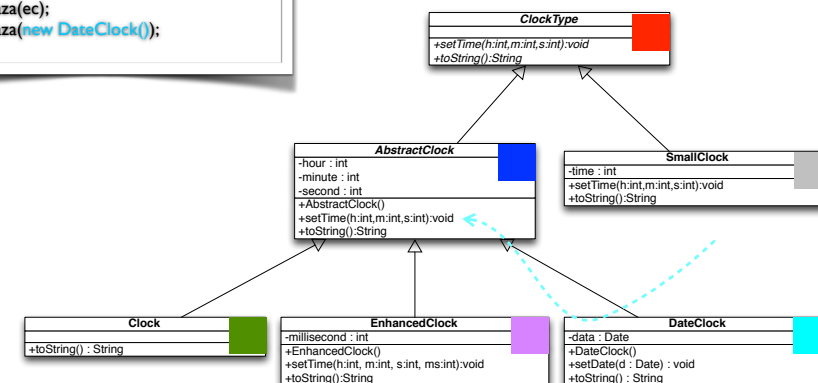


```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.regleaza(c);
om.regleaza(ec);
om.regleaza(new DateClock());
```

Legarea dinamică

În cazul metodelor instanță, putând fi **overridden/redef.**, se stabilește numai la rularea programului (deci **dinamic**) care implementare se apelează **funcție de felul concret al obiectului referit la acel moment de referință din apel**

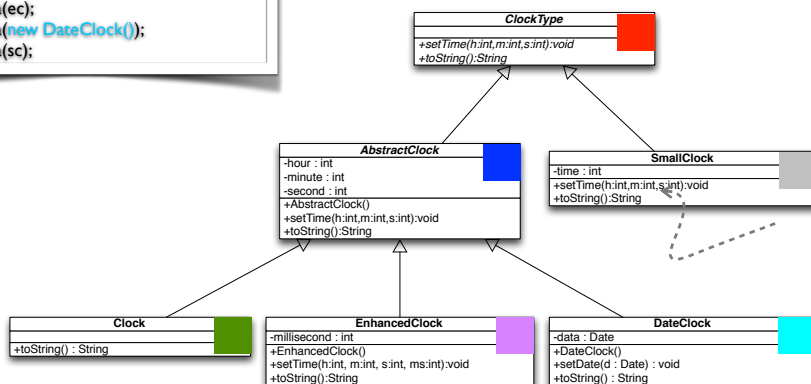


```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.regleaza(c);
om.regleaza(ec);
om.regleaza(new DateClock());
om.regleaza(sc);
```

Legarea dinamică

În cazul metodelor instanță, putând fi **overridden/redef.**, se stabilește numai la rularea programului (deci **dinamic**) care implementare se apelează **funcție de felul concret al obiectului referit la acel moment de referință din apel**

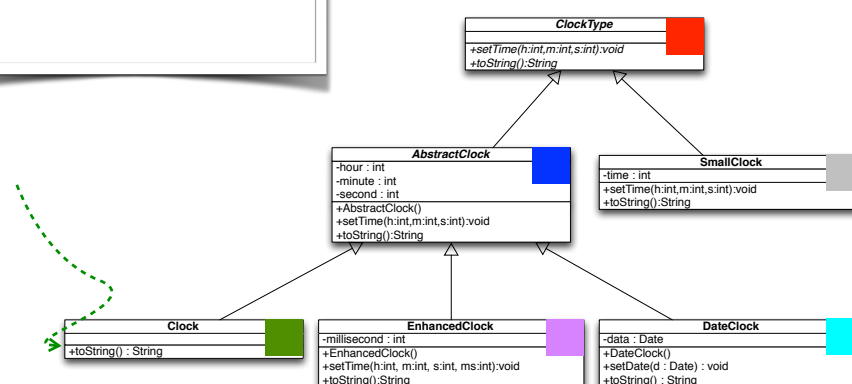


```
class Ceasornicar {
    public void print(ClockType x) {
        System.out.println(x.toString());
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.print(c);
```

Legarea dinamică

În cazul metodelor instanță, putând fi **overridden/redef.**, se stabilește numai la rularea programului (deci **dinamic**) care implementare se apelează **funcție de felul concret al obiectului referit la acel moment de referință din apel**

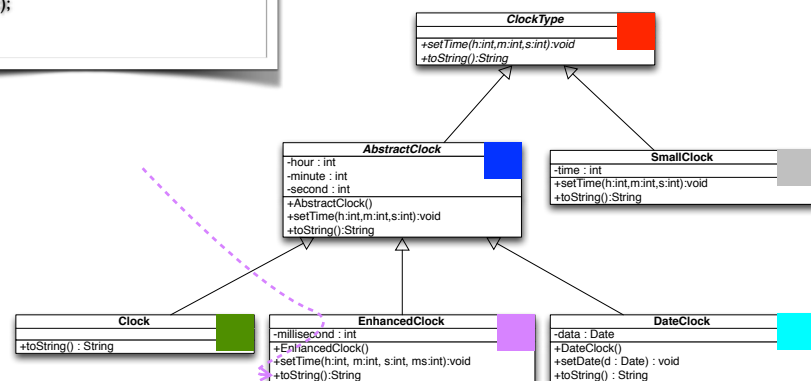


```
class Ceasornicar {
    public void print(ClockType x) {
        System.out.println(x.toString());
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.print(c);
om.print(ec);
```

Legarea dinamică

În cazul metodelor instanță, putând fi **overridden/redef.**, se stabilește numai la rularea programului (deci **dinamic**) care implementare se apelează **funcție de felul concret al obiectului referit la acel moment de referință din apel**

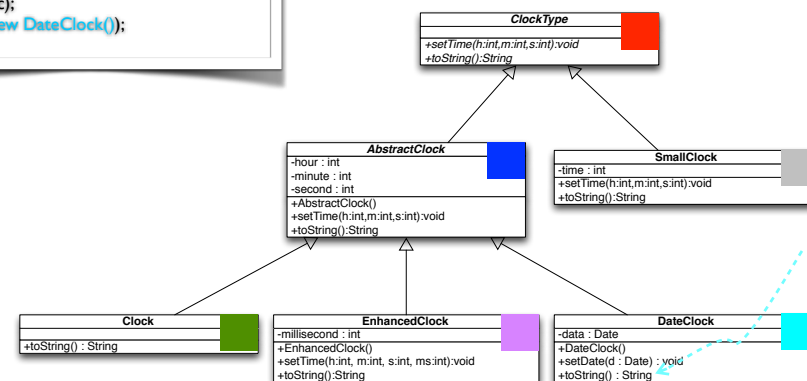


```
class Ceasornicar {
    public void print(ClockType x) {
        System.out.println(x.toString());
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.print(c);
om.print(ec);
om.print(new DateClock());
```

Legarea dinamică

În cazul metodelor instanță, putând fi **overridden/redef.**, se stabilește numai la rularea programului (deci **dinamic**) care implementare se apelează **funcție de felul concret al obiectului referit la acel moment de referință din apel**

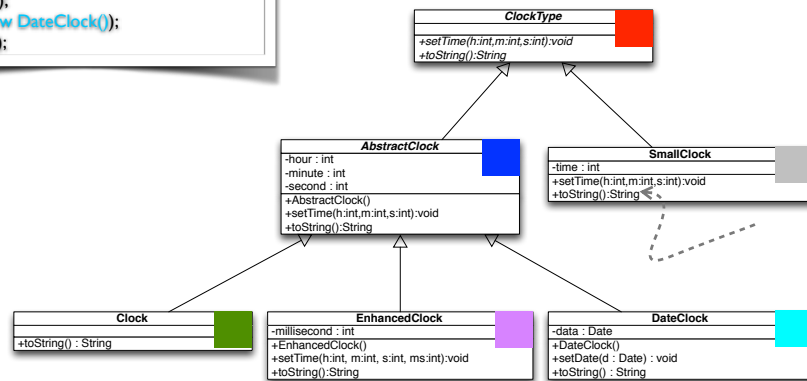


```
class Ceasornicar {
    public void print(ClockType x) {
        System.out.println(x.toString());
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.print(c);
om.print(ec);
om.print(new DateClock());
om.print(sc);
```

Legarea dinamică

În cazul metodelor instanță, putând fi **overridden/redef.**, se stabilește numai la rularea programului (deci **dinamic**) care implementare se apelează **funcție de felul concret al obiectului referit la acel moment de referință din apel**

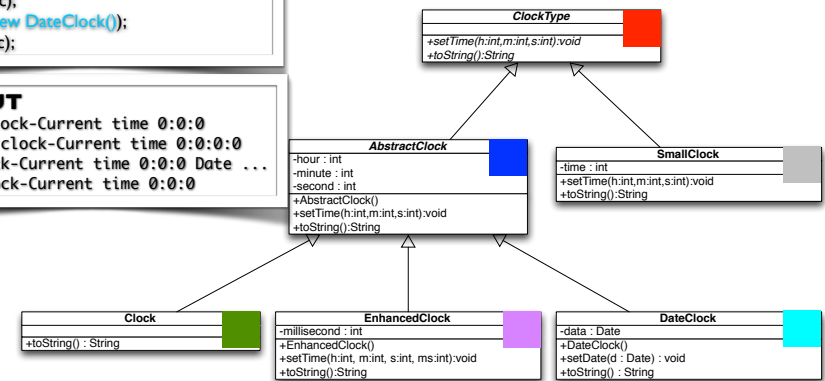


```
class Ceasornicar {
    public void print(ClockType x) {
        System.out.println(x.toString());
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.print(c);
om.print(ec);
om.print(new DateClock());
om.print(sc);
```

OUTPUT

Normal clock-Current time 0:0:0
Enhanced clock-Current time 0:0:0
Date clock-Current time 0:0:0 Date ...
Small clock-Current time 0:0:0

Legarea dinamică

În cazul metodelor instanță, putând fi **overridden/redef.**, se stabilește numai la rularea programului (deci **dinamic**) care implementare se apelează **funcție de felul concret al obiectului referit la acel moment de referință din apel**

Atenție ...

Se aplică dacă e vorba de **overriding**

NU se aplică atunci când e vorba de **hiding**

deci niciodată la apeluri de metode statice
deci niciodată la accesarea de câmpuri

Quizz

Cât apare pe ecran ?

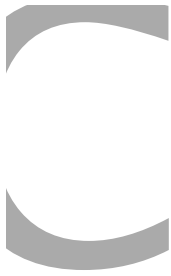
```
class A {
    protected int x = 0;
    public A() {
        x = doSomething();
    }
    public int doSomething() {
        return 10;
    }
    public String toString() {
        return "" + x;
    }
    public static void main(String argv[]) {
        System.out.println(new B());
        System.out.println(new A());
    }
}

class B extends A {
    public int doSomething() {
        return 20;
    }
}
```

... dar aici ?

```
class C {
    protected int y = 0;
    public C() {
        y = doSomethingElse();
    }
    public static int doSomethingElse() {
        return 10;
    }
    public String toString() {
        return "" + y;
    }
    public static void main(String argv[]) {
        System.out.println(new D());
        System.out.println(new C());
    }
}

class D extends C {
    public static int doSomethingElse() {
        return 20;
    }
}
```


De ce toate astea ?

sau cum să fim Harry Potter când organizăm programe OO :)

Dr. Petru Florin Mihalcea

Programele **evoluează**

Programele trebuie **adaptate în mod continuu la noi cerințe**, altfel devin progresiv tot mai nesatisfăcătoare

Una din legile lui Lehman cu privire la evoluția programelor

Dr. Petru Florin Mihalcea

Principiul **Open-Closed**

Entitățile software (ex. clase, metode) să fie **deschise la extensii** dar **închise la modificări**

deschise la extensii
să putem extinde (refolosi) funcționalitatea lor
închise la modificări
să le putem extinde dar **fără să le modificăm codul**

Bertrand Meyer
(restated by Robert Martin)

da, sigur ...

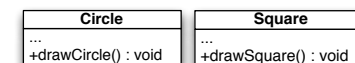

Dr. Petru Florin Mihalcea

Exemplul I

Un program ce lucrează cu figuri geometrice

```
class Painter {  
    public void drawAll(Object[] figs) {  
        for(Object aFig : figs) {  
            if(aFig instanceof Circle) {  
                ((Circle)aFig).drawCircle();  
            } else {  
                ((Square)aFig).drawSquare();  
            }  
        }  
    }  
}
```


După un timp vrem să extindem programul cu triunghiuri

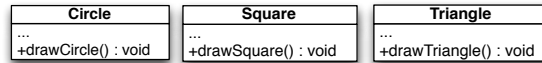
Dr. Petru Florin Mihalcea

Exemplul 1

Un program ce lucrează cu
figuri geometrice

```
class Painter {  
    public void drawAll(Object[] figs) {  
        for(Object aFig : figs) {  
            if(aFig instanceof Circle) {  
                ((Circle)aFig).drawCircle();  
            } else {  
                ((Square)aFig).drawSquare();  
            }  
        }  
    }  
}
```

**Eroare de execuție -
ClassCastException !!!
Compilatorul nu te poate ajuta.**

După un timp vrem să extindem programul
cu triunghiuri

1. Adăugăm clasa corespunzătoare
2. Peste tot unde am făcut distincție între
diverse feluri de figuri, mai adăugăm
probabil un **if-instanceof-else**

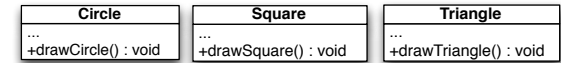
**Painter nu respectă principiul pt.
că trebuie să-i modificăm codul**

Dr. Petru Florin Mihalcea

Exemplul 1

Un program ce lucrează cu
figuri geometrice

```
class Painter {  
    public void drawAll(Object[] figs) {  
        for(Object aFig : figs) {  
            if(aFig instanceof Circle) {  
                ((Circle)aFig).drawCircle();  
            } else if(aFig instanceof Square) {  
                ((Square)aFig).drawSquare();  
            } else {  
                ((Triangle)aFig).drawTriangle();  
            }  
        }  
    }  
}
```


După un timp vrem să extindem programul
cu triunghiuri

1. Adăugăm clasa corespunzătoare
2. Peste tot unde am făcut distincție între
diverse feluri de figuri, mai adăugăm
probabil un **if-instanceof-else**

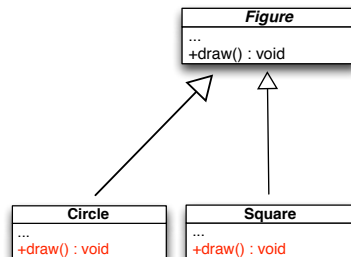
**Painter nu respectă principiul pt.
că trebuie să-i modificăm codul**

Dr. Petru Florin Mihalcea

Exemplul 1

Un program ce lucrează cu
figuri geometrice

```
class Painter {  
    public void drawAll(Figure[] figs) {  
        for(Figure aFig : figs) {  
            aFig.draw();  
        }  
    }  
}
```


După un timp vrem să extindem programul
cu triunghiuri

**Desenează corect și triunghiuri; în
general legarea dinamică apelează
implementarea corespunzătoare a
operației draw**

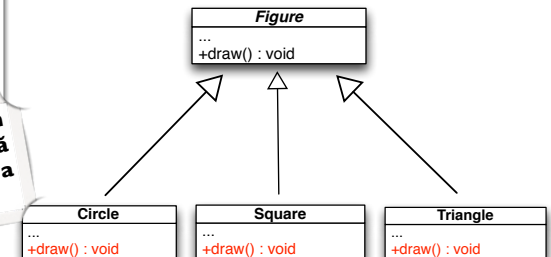
1. Adăugăm subclasa corespunzătoare
Și gata!

Dr. Petru Florin Mihalcea

Exemplul 1

Un program ce lucrează cu
figuri geometrice

```
class Painter {  
    public void drawAll(Figure[] figs) {  
        for(Figure aFig : figs) {  
            aFig.draw();  
        }  
    }  
}
```


După un timp vrem să extindem programul
cu triunghiuri

Painter respectă principiul

Dr. Petru Florin Mihalcea

Exemplul 2

Ceasurile și ceasornicarul ...

```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(Object x) {
        if(x instanceof Clock) {
            ((Clock) x).setTime(12, 0, 0);
        } else if (x instanceof EnhancedClock) {
            ((EnhancedClock) x).setTime(12, 0, 0);
        }
    }
}
```

Clock	EnhancedClock
-hour : int -minute : int -second : int +Clock() +setTime(h:int,m:int,s:int):void +toString():String	-hour : int -minute : int -second : int -millisecond : int +EnhancedClock() +setTime(h:int,m:int,s:int):void +setTime(h:int, m:int, s:int, ms:int):void +toString():String

Dr. Petru Florin Mihances

Exemplul 2

Ceasurile și ceasornicarul ...

```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(Object x) {
        if(x instanceof Clock) {
            ((Clock) x).setTime(12, 0, 0);
        } else if (x instanceof EnhancedClock) {
            ((EnhancedClock) x).setTime(12, 0, 0);
        } else if (x instanceof DateClock) {
            ((DateClock) x).setTime(12, 0, 0);
        }
    }
}
```

Clock	EnhancedClock	DateClock
-hour : int -minute : int -second : int +Clock() +setTime(h:int,m:int,s:int):void +toString():String	-hour : int -minute : int -second : int -millisecond : int +EnhancedClock() +setTime(h:int,m:int,s:int):void +setTime(h:int, m:int, s:int, ms:int):void +toString():String	-hour : int -minute : int -second : int -data : Date +DateClock() +setTime(h:int,m:int,s:int):void +setDate(d : Date) : void +toString() : String

Dr. Petru Florin Mihances

Exemplul 2

Ceasurile și ceasornicarul ...

```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(Object x) {
        if(x instanceof Clock) {
            ((Clock) x).setTime(12, 0, 0);
        } else if (x instanceof EnhancedClock) {
            ((EnhancedClock) x).setTime(12, 0, 0);
        } else if (x instanceof DateClock) {
            ((DateClock) x).setTime(12, 0, 0);
        } else if (x instanceof SmallClock) {
            ((SmallClock) x).setTime(12, 0, 0);
        }
    }
}
```

Clock	EnhancedClock	DateClock	SmallClock
-hour : int -minute : int -second : int +Clock() +setTime(h:int,m:int,s:int):void +toString():String	-hour : int -minute : int -second : int -millisecond : int +EnhancedClock() +setTime(h:int,m:int,s:int):void +setTime(h:int, m:int, s:int, ms:int):void +toString():String	-hour : int -minute : int -second : int -data : Date +DateClock() +setTime(h:int,m:int,s:int):void	-time : int +setTime(h:int,m:int,s:int):void +toString():String

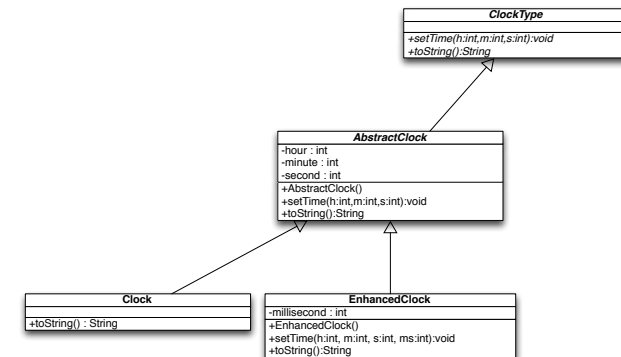
Ceasornicarul nu respectă principiul pt. că trebuie să-i modificăm codul + multă duplicare de cod

Dr. Petru Florin Mihances

Exemplul 2

Ceasurile și ceasornicarul ...

```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12,0,0);
    }
}
```

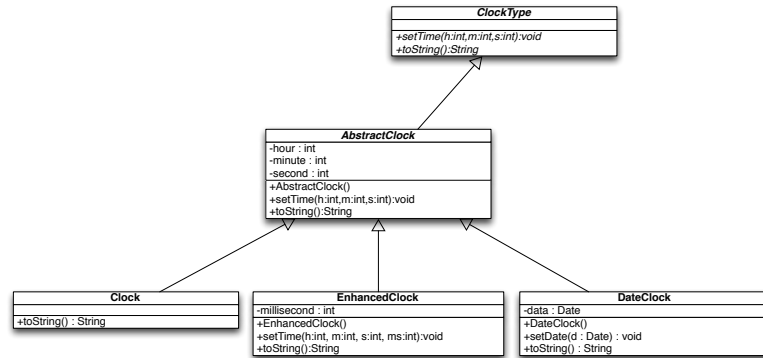

Dr. Petru Florin Mihances

Exemplul 2

Ceasurile și ceasornicarul ...

```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12,0,0);
    }
}
```


Dr. Petru Florin Mihalcescu

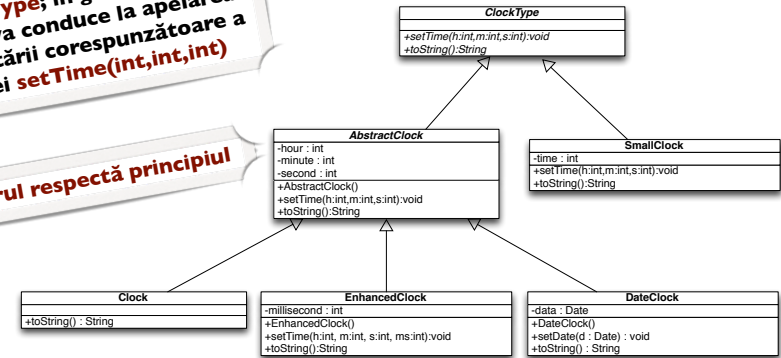
Exemplul 2

Ceasurile și ceasornicarul ...

```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12,0,0);
    }
}
```

Reglează orice ceas ce aderă la tipul **ClockType**; în general legarea dinamică va conduce la apelarea implementării corespunzătoare a operației **setTime(int,int,int)**

Ceasornicarul respectă principiul

Dr. Petru Florin Mihalcescu

Quizz

Spre ce fel de obiecte poate referii o intrare din tabloul următor ?

```
ClockType[] t = new ClockType[10];
```

... dar tabloul următor ?

```
ClockType[] t = new Clock[10];
```

1. Orice obiect de tip **ClockType**
 2. Numai obiecte **Clock**
- (la compilare aparent ok, dar la rulare eroare de execuție dacă e altfel)

D

Altă variantă pt. declarare și implementare de **tipuri**

Dr. Petru Florin Mihalcescu

Cum “declarăm” un tip ? ... fără niciun fel de detaliu de implementare

```
abstract class ClockType {

    public abstract void setTime(int h, int m, int s);

    public abstract String toString();

}
```

... sau folosim conceptul de
interfață din Java

De la **Java 8** este
puțin altfel
(nu folosiți) !

```
interface ClockType {

    public void setTime(int h, int m, int s);

    public String toString();

}
```

... altă variantă

```
<<interface>>
ClockType
+setTime(h : int, m : int, s : int) : void
+toString() : String
```

Automat - fie că le declarăm explicit așa, fie că nu
toate metodele sunt **abstracte**
toate metodele sunt **publice**
orice câmp este **public static final**
nu pot fi instanțiate

Seamănă foarte mult cu o
clasă **pur abstractă**

Dacă încercăm altfel, **eroare de
compilare**

implements

```
interface ClockType {

    public void setTime(int h, int m, int s);

    public String toString();

}
```

```
class SmallClock implements ClockType {

    private int time;

    public void setTime(int h, int m, int s) {
        if(h >= 0 && h < 24) {
            time = time & 0x0000FFFF; time = time | (h << 16);
        }
        if(m >= 0 && m < 60) {
            time = time & 0x00FF00FF; time = time | (m << 8);
        }
        if(s >= 0 && s < 60) {
            time = time & 0x00FFFF00; time = time | s;
        }
    }

    public String toString() {
        return "SmallClock - " + ((time & 0x00FF0000) >> 16) + ":",
            + ((time & 0x0000FF00) >> 8) + ":",
            + (time & 0x000000FF);
    }

}
```

```
<<interface>>
ClockType
+setTime(h : int, m : int, s : int) : void
+toString() : String
```

```
SmallClock
-time : int
+setTime(h:int,m:int,s:int):void
+toString():String
```

Denotă și moștenirea tipului
deci nu trebuie să ne mire că o
referință de tipul interfeței va
putea referi obiecte a oricărei
clase ce implementează acea
interfață

```
class Main {

    public static void main(String[] args) {

        ClockType ct;
        AbstractClock ac;
        Clock c;
        EnhancedClock ec;
        c = new Clock();
        ec = new EnhancedClock();

        ...

        ct = c; //Corect
        ct = ec; //Corect
        ac = c; //Corect
        ac = ec; //Corect
        ct = ac; //Corect

        ...

        c = ct; //Eroare compilare
        ac = ct; //Eroare compilare
        c = ec; //Eroare compilare
        ec = c; //Eroare compilare

        ...

    }

}
```

Ceasurile

Polimorfism, legare dinamică,
verificarea apelurilor, downcast-
ul sunt la fel ca în versiunea
anterioară

```
<<interface>>
ClockType
+setTime(h:int,m:int,s:int):void
+toString():String
```

```
AbstractClock
-hour : int
-minute : int
-second : int
+AbstractClock()
+setTime(h:int,m:int,s:int):void
+toString():String
```

```
SmallClock
-time : int
+setTime(h:int,m:int,s:int):void
+toString():String
```

```
Clock
+toString():String
```

```
EnhancedClock
-millisecond : int
+EnhancedClock()
+setTime(h:int, m:int, s:int, ms:int):void
+toString():String
```

```
DateClock
-date : Date
+DateClock()
+setDate(d : Date) : void
+toString():String
```

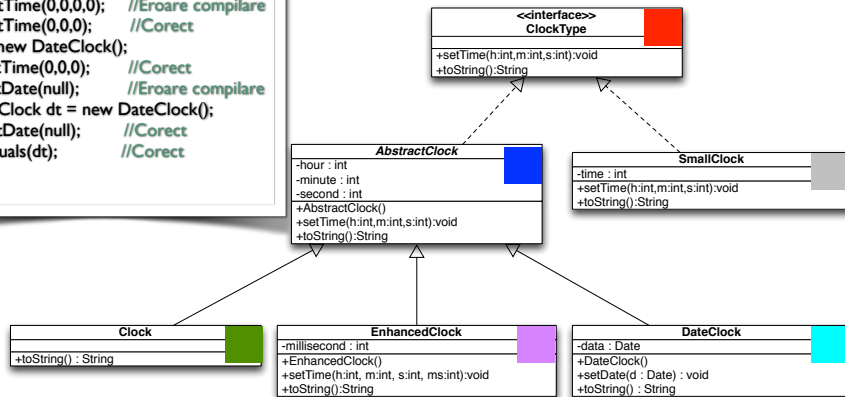
```

class Main {
    public static void main(String[] args) {
        ClockType ct;
        AbstractClock ac;
        Clock c;
        EnhancedClock ec;
        ...
        ct.setTime(0,0,0); //Corect
        ac.setTime(0,0,0); //Corect
        c.setTime(0,0,0); //Corect
        ec.setTime(0,0,0); //Corect
        ac.setTime(0,0,0,0); //Eroare compilare
        ac.setTime(0,0,0); //Corect
        ct = new DateClock();
        ct.setTime(0,0,0); //Corect
        ct.setDate(null); //Eroare compilare
        DateClock dt = new DateClock();
        dt.setTime(0,0,0); //Corect
        dt.equals(dt); //Corect
    }
}

```

Ceasurile

Polimorfism, legare dinamică, verificarea apelurilor, downcast-ul sunt la fel ca în versiunea anterioară

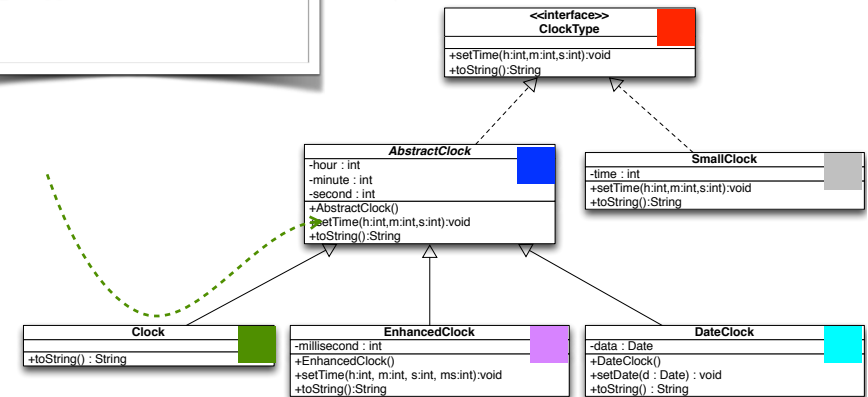
```

class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}

```

Ceasurile

Polimorfism, legare dinamică, verificarea apelurilor, downcast-ul sunt la fel ca în versiunea anterioară

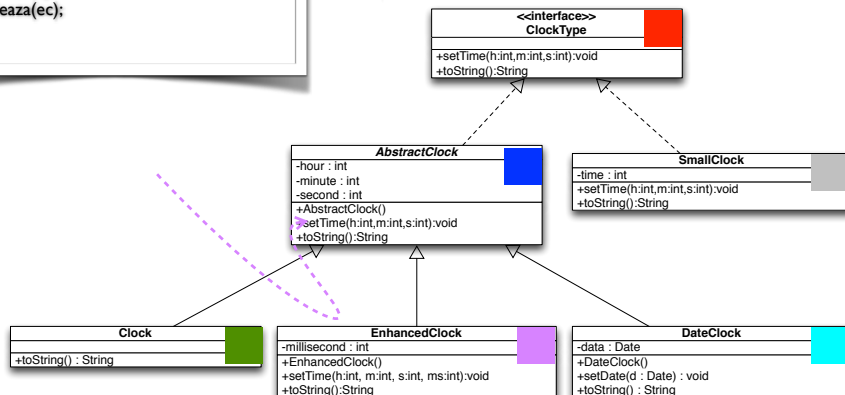
```

class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}

```

Ceasurile

Polimorfism, legare dinamică, verificarea apelurilor, downcast-ul sunt la fel ca în versiunea anterioară

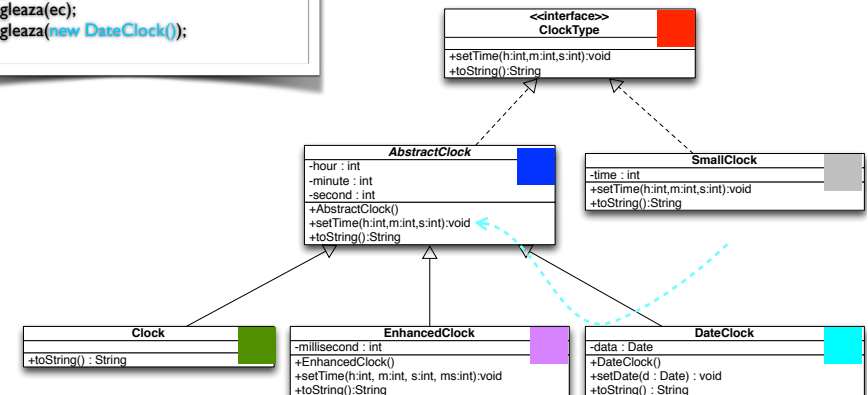
```

class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}

```

Ceasurile

Polimorfism, legare dinamică, verificarea apelurilor, downcast-ul sunt la fel ca în versiunea anterioară

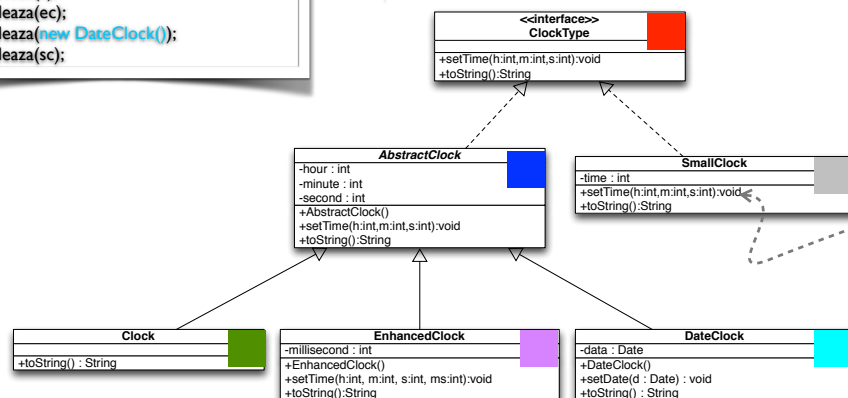


```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
Clock c = new Clock();
EnhancedClock ec = new EnhancedClock();
SmallClock sc = new SmallClock();
om.regleaza(c);
om.regleaza(ec);
om.regleaza(new DateClock());
om.regleaza(sc);
```

Ceasurile

Polimorfism, legare dinamică,
verificarea apelurilor, downcast-
ul sunt la fel ca în versiunea
anterioară

Ceva problemă?

Quizz

```
interface ClockType {
    public void setTime(int h, int m, int s);
    public String toString();
}

class SomeClock implements ClockType {
    private int h,m,s;

    public SomeClock(int h, int m, int s) {
        this.h = h;
        this.m = m;
        this.s = s;
    }

    public String toString() {
        return "Some Clock - Current time " + h + ":" + m + ":" + s;
    }
}
```

SomeClock trebuie
să fie **abstractă**
(pt. că nu
implementează setTime)

extends între interfețe

```
interface ClockType {
    public void setTime(int h, int m, int s);
    public String toString();
}
```

```
interface EnhancedClockType extends ClockType {
    public void setTime(int h, int m, int s, int ms);
}
```

```
<<interface>>
ClockType
+setTime(h: int, m: int, s: int): void
+toString(): String
```

```
<<interface>>
EnhancedClockType
+setTime(h:int, m:int, s:int, ms:int):void
```

chiar și mai multe ...

```
interface ClockType {
    public void setTime(int h, int m, int s);
    public String toString();
}
```

```
interface RadioType {
    public void startPlay();
    public void stopPlay();
    public void searchNext();
}
```

```
<<interface>>
ClockType
+setTime(h: int, m: int, s: int): void
+toString(): String
```

```
<<interface>>
RadioType
+startPlay(): void
+stopPlay(): void
+searchNext(): void
```

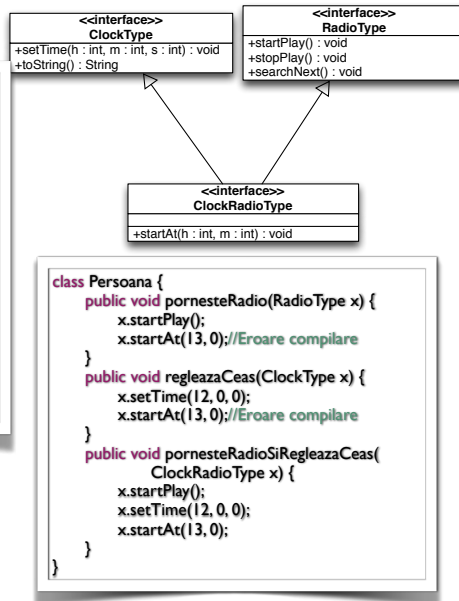
```
<<interface>>
ClockRadioType
+startAt(h: int, m: int): void
```

```
interface ClockRadioType extends ClockType, RadioType {
    public void startAt(int h, int m);
}
```

Putem modela tipurile/
subtipurile (inclusiv putem
combina într-un subtip două
tipuri distincte)

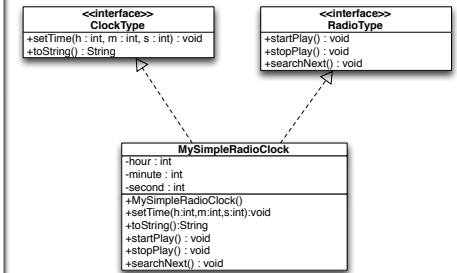
Atenție la ce putem apela

```
class Main {
    public static void main(String[] args) {
        ClockRadioType rct;
        RadioType rt;
        ClockType ct;
        ...
        Persoana om = new Persoana();
        om.pornesteRadio(rct);
        om.pornesteRadio(rt);
        om.pornesteRadio(ct); //Eroare compilare
        om.regleazaCea(rct);
        om.regleazaCea(ct);
        om.regleazaCea(rt); //Eroare compilare
        om.pornesteRadioSiRegleazaCea(rct); //Eroare compilare
        om.pornesteRadioSiRegleazaCea(ct); //Eroare compilare
        om.pornesteRadioSiRegleazaCea(rt); //Eroare compilare
    }
}
```


implements again

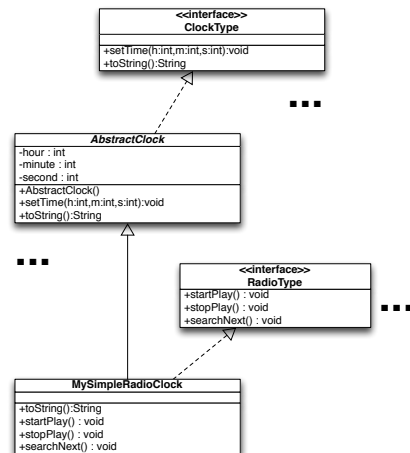
```
class MySimpleRadioClock implements
    ClockType, RadioType {
    private int hour, minute, second;
    public MySimpleRadioClock() {
        hour = minute = second = 0;
    }
    public void setTime(int h, int m, int s) {
        hour = (h >= 0) && (h < 24) ? h : 0;
        minute = (m >= 0) && (m < 60) ? m : 0;
        second = (s >= 0) && (s < 60) ? s : 0;
    }
    public String toString() {
        return "MySimpleRadioClock - Current time " +
            hour + ":" + minute + ":" + second;
    }
    public void startPlay() {
        System.out.println("Start");
    }
    public void stopPlay() {
        System.out.println("Stop");
    }
    public void searchNext() {
        System.out.println("Search");
    }
}
```


Cam multă duplicare ... dar există soluție !

implements again

```
class MySimpleRadioClock extends AbstractClock
    implements RadioType {
    public String toString() {
        return "MySimpleRadioClock - " + super.toString();
    }
    public void startPlay() {
        System.out.println("Start");
    }
    public void stopPlay() {
        System.out.println("Stop");
    }
    public void searchNext() {
        System.out.println("Search");
    }
}
```

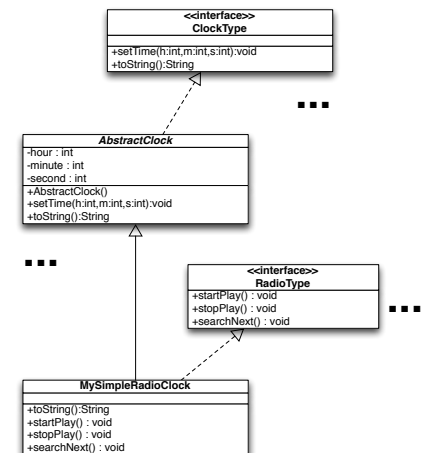

În general, o clasă poate extinde o clasă și poate implementa mai multe interfețe

Putem face asta !

```
class Ceasornicar {
    public void regleaza(ClockType x) {
        x.setTime(12, 0, 0);
    }
}
```

```
Ceasornicar om = new Ceasornicar();
MySimpleRadioClock rc = new MySimpleRadioClock();
om.regleaza(rc);
```

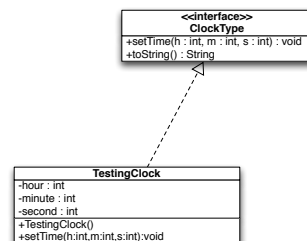

... și evident, oriunde e nevoie de un obiect RadioType putem folosi un MySimpleRadioClock

De ce o fi **ok** asta ?

```
interface ClockType {
    public void setTime(int h, int m, int s);
    public String toString();
}
```

```
class TestingClock implements ClockType {
    private int h, m, s;
    public void setTime(int h, int m, int s) {
        this.h = h;
        this.m = m;
        this.s = s;
    }
}
```

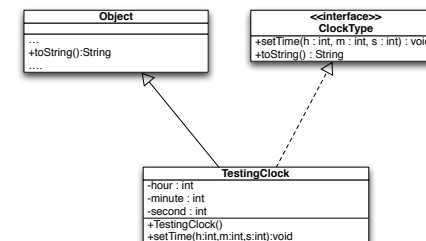

Nu există implementare în TestingClock pt. toString și totuși compilează

De ce o fi **ok** asta ?

```
interface ClockType {
    public void setTime(int h, int m, int s);
    public String toString();
}
```

```
class TestingClock implements ClockType {
    private int h, m, s;
    public void setTime(int h, int m, int s) {
        this.h = h;
        this.m = m;
        this.s = s;
    }
}
```


Nu există implementare în TestingClock pt. toString și totuși compilează

În esență, implementarea unei metode dintr-o interfață poate veni și de la o superclasă pe care clasa o extinde (e considerat overriding)

Potențiale probleme

```
interface A {
    public void get();
}
```

```
interface B {
    public int get();
}
```

```
interface AB extends A, B {
    //Eroare compilare deoarece metodele
    //diferă doar prin tipul returnat
}
```

```
interface A {
    public void get();
}
```

```
abstract class AbstractA {
    public int get() {return 0;}
}
```

```
class ImplementationA extends AbstractA implements A {
    //Eroare compilare deoarece metodele
    //diferă doar prin tipul returnat
}
```

Ar fi OK dacă tipul returnat al unei declarații de metodă e subtip al tipului returnat de cealaltă declarație (permis de overriding)

clase abstracte vs. interfețe

Clasă abstractă

- Putem **mixa** definirea tipului cu factorizarea codului comun
- O clasă poate extinde **o singură altă clasă** (în Java)

De la **Java 8** este puțin altfel (nu folosiți) !

Interfață

- **Nu** putem factoriza codul comun diverselor implementări
 - ... dar am putea să-l **factorizăm** într-o clasă intermediară ori "laterală"
- O **clasă** poate implementa mai multe interfețe
- O **interfață** poate extinde mai multe interfețe

Quizz

Poate extinde o interfață o clasă ?

Poate implementa o interfață o clasă ?

Nici vorbă ! Interfața nu conține implementare

Quizz

```
interface A {  
    String CONST = "A";  
}  
  
interface B {  
    String CONST = "B";  
}  
  
class ClassAB implements A, B {  
    public String toString() {  
        return CONST;  
    }  
}
```

Situație de **ambiguitate!** Trebuie menționat explicit **A.CONST** sau **B.CONST**!